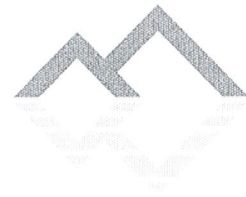

REGION
JÄMTLAND
HÄRJEDALEN

REVISIONSKONTORET

Revisionsrapport 2017
Årets granskning av
Region Jämtland Härjedalen

Ansvarig: Leif Gabrielsson

Innehållsförteckning

1. SAMMANFATTNING	3
2. INLEDNING/BAKGRUND.....	4
3. ÅRETS REVISION	4
3.1 STYRNING OCH UPPFÖLJNING	5
3.1.1 Regionstyrelsen.....	5
3.1.2 Nämnderna	7
3.2 ÅRSREDOVISNINGEN	8
3.2.1 Förvaltningsberättelsen	8
3.2.2 Måluppfyllelse	9
3.2.3 God ekonomisk hushållning.....	10
3.3 RÄKENSKAPERNA.....	12
3.3.1 Tillgångsredovisning av hjälpmedel.....	13
3.3.2 Anläggningstillgångar	13
3.3.3 Oklart värde av fondobligation.....	13
4. ANSVARIG FÖR GRANSKNINGENS GENOMFÖRANDE.....	13

1. SAMMANFATTNING

Vi har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna granskat regionens årsredovisning 2017. Granskningen har genomförts med utgångspunkt i Lag om kommunal redovisning och God redovisningssed.

Underlag till våra bedömningar är även regionstyrelsens delårsrapporter, nämndernas bokslut och områdenas verksamhetsberättelser, styrelsens protokoll med handlingar och uppgifter som framkommit i de granskningsinsatser som revisorerna i enlighet med revisionsplan för år 2017 har genomfört.

Räkenskaperna har granskats med utgångspunkt från Lag om kommunal redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR).

De synpunkter som vi lämnat i utlåtandet avseende delårsbokslutet (per augusti), på styrningen, måluppfyllelsen i ekonomin och verksamheten, är till stora delar giltiga även för helåret 2017. Liksom föregående år är den ekonomiska situationen i ett allvarligt läge som förvärrats under 2017 med fortsatt ekonomiskt underskott samt ett ackumulerat underskott som överstiger 1 mdr, negativt eget kapital samt bristande återredovisning av måluppfyllelse i viktiga delar av verksamheten.

Årets granskning har visat följande:

- För 2017 var den första beslutade resultatbudgeten formellt balanserad. Under året reviderades budgeten och blev formellt underbalanserad med ett budgeterat underskott. Regionens budgetar har under flera år varit formellt balanserade men i praktiken varit underbalanserade då den första ekonomiska prognosen i februari återigen visade på ett kraftigt ekonomiskt underskott på -195 mkr¹. Prognosen i augustibokslutet 2017 visade på ett underskott på -170 mkr och underskottet ökade och utfallet blev -236,1 mkr.

I finansplan 2018 - 2020² har ett nollresultat budgeterats för år 2018. Redan i månadsrapporten för februari 2018 visar helårsprognosen på ett underskott på -200 mkr, vilket visar att styrelsens beredning av budget är bristfällig och innehåller stora finansiella obalanser. Budgetar som varje år bedöms som orealistiska av verksamheterna innebär risk för att budgetdisciplinen urholkas och budgetstyrning blir verkninglös vilket bekräftas av att ekonomiska uppföljningar och jämförelser ofta sker mot föregående års utfall istället för budget.

- I årsredovisningen för 2017 har de 21 strategiska mål som beslutats av regionfullmäktige återrapporterats. Utvärdering och bedömning görs av 160 framgångsfaktorer som uttolkats av styrelsen samt 8 aktiva och mätbara mål. Därutöver finns de finansiella mål beslutade av fullmäktige återrapporterade. I övrigt ser vi att årsredovisningen innehåller förbättringar angående presentation av måluppfyllnad. Eftersom framgångsfaktorerna är väldigt många och ofta inte mätbara anser vi att det inte är möjligt att i sin helhet bedöma måluppfyllelsen enligt det uppdrag som fullmäktige gett styrelsen. att det saknas en sammanfattande redovisning och analys av hur fullmäktiges mål har uppnåtts.

¹ Månadsrapport för februari 2017.

² Dnr: RS/258/2017

- Det ekonomiska resultatet som redovisas i årsbokslutet för 2017 uppfyller i flera väsentliga delar inte det finansiella uppdrag som fullmäktige gett till styrelsen för verksamhetsåret 2017. Följande 3 av 5 finansiella målen uppnås inte; målet om långsiktig hållbar ekonomi, nettokostnadsutveckling samt självfinansiering av investeringar. Nettokostnadsutvecklingen har under året ökat med 4,7% och avviker markant mot målet på högst 1,4%. Det egna kapitalet är negativt och uppgår till -311,8 mkr och regionen har under året upptagit externa lån på 100 mkr.
- Liksom tidigare år saknas en redogörelse/åtgärdsplan för hur det upparbetade underskottet enligt balanskravet ska återställas, vilket är ett krav enligt kommunallagen om det inte finns synnerliga skäl till att inte återställa detta.

2. INLEDNING/BAKGRUND

Styrelse, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ansvaret omfattar även att räkenskaperna förs och är upprättade i enlighet med lag samt att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna är regionfullmäktiges demokratiska kontrollinstrument med uppdrag att granska den verksamhet regionen bedriver. Varje nämnd och styrelse granskas utifrån hur de lever upp till regionfullmäktiges mål och uppdrag.

Revisorernas ansvar är att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen inom nämnderna är tillräcklig samt om verksamheten bedrivits i enlighet med fullmäktiges uppdrag.

Revisorernas uppdrag och arbetsätt regleras i kommunallagen och regionens revisionsreglemente. Granskningen ska genomföras enligt god revisionsd i kommunal verksamhet det vill säga med en sådan urvalsmässig omfattning, inriktning och kvalitet att den ger ett tillräckligt underlag för revisorernas årliga ansvarsprövning och uttalande i revisionsberättelsen.

3. ÅRETS REVISION

Revisorerna har under året genomfört granskningar enligt revisionsplanen 2017³. Planen har upprättats efter en risk- och väsentlighetsanalys där revisorerna har bedömt vad som kan utgöra hot och hinder vid verksamhetens fullgörande utifrån fullmäktiges mål samt de konsekvenser i form av ekonomisk skada, förtroendeskada mm som kan uppstå om riskerna inträffar.

Under 2017 har revision av regionens verksamheter genomförts i form av; fördjupade granskningar, förstudier, hearings, verksamhetsbesök, granskning av protokoll och handlingar samt genom att i övrigt aktivt följa vad som händer inom regionen och i omvärlden. Granskningen av styrelsens återrapportering till fullmäktige för 2017 omfattar delårsbokslut och årsredovisning. Revisorerna granskar förutom de gemensamma nämnderna för upphandling och distribution av sjukvårdsprodukter, för IT-drift och stöd samt den gemensamma nämnden närvård Frostviken även Landstingsbostäder AB, Stiftelsen Jamtli, Torsta AB, Samordningsförbundet i Jämtland, Länstrafiken i Jämtlands Län AB, Norrtåg AB,

³ Dnr: REV/1/2017

Almi-Mitt AB och Norrlandstingens regionförbund genom sina utsedda lekmannarevisorer/revisorer.

De fördjupade granskningarna har genomförts med intervjuer med berörd personal och den politiska ledningen samt med hjälp av inslag av enkätundersökning. Resultatet av de enskilda granskningarna har i samtliga fall dokumenterats i revisionsrapporter⁴ som, med skrivelse från revisorerna överlämnats till regionstyrelsen för yttrande.

3.1 STYRNING OCH UPPFÖLJNING

3.1.1 Regionstyrelsen

Utifrån vår granskning av regionstyrelsen har vi noterat ett antal brister vilka främst är följande:

- **Fortsatt obalanserad budget**

Liksom tidigare år var den första beslutade resultatbudgeten för 2017 noll (dvs balanserad). Under året reviderades budgeten och blev då underbalanserad med ett budgeterat underskott. Den första prognosen i samband med månadsrapporten i februari visade på ett kraftigt ekonomiskt underskott. Nedanstående sammanställning av budget, februariprognoser samt resultat för de senaste åren visar att styrelsen får tidiga indikationer på stora ekonomiska underskott men tillräckliga åtgärder för att nå de finansiella målen har uteblivit.

År	Budgeterat resultat	Prognos februari	Resultat årsredovisning
2015	-96 mkr	-240 mkr	-232,3 mkr
2016	0 mkr	-238 mkr	-196,8 mkr
2017	0 mkr	-195 mkr	-236,1 mkr
Reviderad budget	Fr.o.m. juni (-110 mkr)		
2018	0 mkr	-200 mkr	

På grund av flera års ekonomiska underskott har de tidigare finansiella reserver som fanns förbrukats och under 2017 togs ett externt lån på 100 mkr för att klara likviditeten. Den ekonomiska situationen är allvarlig och storleken på underskotten varje år medför att situationen snabbt har blivit mycket bekymmersam. Om inte åtgärder vidtas för att minska underskottet finns risk för att regionen behöver låna mer pengar än planerat för att klara likviditeten.

Vår bedömning

Beredningen av regionens budget har innehållit sådana ekonomiska obalanser att vi ser tydliga tecken på att en kultur utvecklats, främst inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, där följsamheten till beslutad budget inte längre är självklar. För att budgeten ska tjäna som

⁴ Finns att hämta/ta del av på revisorernas webbsida alternativt i diariet.

styrdokument krävs att den är bearbetad och förankrad i verksamheterna. Detta är också en förutsättning för att kunna utkräva ansvar för budgetöverskridanden. I vår granskning har vi också sett en tendens mot att resultat- och kostnadsutveckling i huvudsak jämförs med utfallet föregående år medan jämförelser mot fastställd budget verkar ha fått en underordnad betydelse.

Vi har också kunnat notera att vissa områden i sin nedbrytning av tilldelad budget budgeterat vissa kostnader som varit helt orimliga i förhållande till föregående års utfall. Intrycket är att detta skett för att budgeten ska gå ihop "på pappret".

Sammantaget bedömer vi att styrelsens budgetberedning har stora brister när det gäller att analysera och besluta om en budget som är realistisk, trovärdig och förankrad i verksamheterna. Bristande budgetberedning och budgetdialog under en längre tid har medfört att budgetstyrningen inom regionen inte fungerar tillräckligt väl, vilket bidrar till att de finansiella målen som fullmäktige beslutat om inte nås.

- **Resultatförbättrande åtgärder**

I strukturpaketet LUP som startade 2014 fastställdes en plan för hur regionen ska uppnå resultatförbättrande åtgärder främst i form av besparingar. Revisorerna har granskat LUP i en fördjupad granskning⁵ under 2017 och identifierat brister och rekommenderat åtgärder. För 2017 har besparingar på sjukresor, primärvårdsstruktur samt läkemedelshantering rapporterats i årsredovisningen som tillsammans med åtgärder inom områdenas handlingsplaner och stoppbeslutet i nov 2017 för inköp och resor mm ska ha medfört 53 mkr i resultatförbättrande åtgärder. Samtidigt som primärvården har minskat kostnaderna för inhyrda distriktsläkare med 8,5 mkr har man enligt uppgift anställt egna distriktsläkare som ökat personalkostnaderna med 8,7 mkr. På sikt kan detta antas ge en besparing men för 2017 ger det ingen besparing. Totalt har man inom primärvården en ökning av personalkostnaderna med ca 47 mkr.

Vår bedömning

Vår bedömning av de resultatförbättrande åtgärderna är att besparingarna på 53 mkr som rapporterats som resultatförbättrande åtgärder inte kan verifieras fullt ut. Minskade kostnader för inhyrda distriktsläkare inom primärvården kan ge en besparingseffekt längre fram i tiden men under 2017 har åtgärden samtidigt medfört ökade personalkostnader och därför är resultateffekten osäker.

- **Intern kontroll**

Under året har vi gjort ett antal fördjupade granskningar som visar på brister när det gäller den interna kontrollen. Dessa granskningar är följande:

- I granskningen av den interna kontrollen hos regionstyrelse och regionala utvecklingsförvaltningen framkom att hälso- och sjukvårdsförvaltningen inte var med i den riskanalys som gjordes. Brister framkom när det gäller beslutsfattande utan stöd i delegationsbestämmelser samt brister i utvärdering och återrapportering av arbetet med den interna kontrollen till Regionfullmäktige.

⁵ Rev/17/2017

- I den uppföljande granskningen av finansförvaltning så framkom att de organisatoriska brister som identifierats när det gäller arbetsfördelning för att ha god intern kontroll inte blivit åtgärdade.
- I granskning av LUP framkom brister när det gäller återrapportering av planerade resultat effekter samt avsaknad av åtgärder om förväntade effekter inte nås.
- I den gemensamma granskningen av hantering och kontroll av regionvårdsfakturer framkom brister i attestrutiner samt sekretessbrister i samband med samlingsfakturer.

Vår bedömning

Vår bedömning är att det fortfarande kvarstår brister i den interna kontrollen där förbättringar behövs.

- **Tolkning av mål**

Enligt förarbetena till kommunala redovisningslagen så bör återredovisningen av finansiella- och verksamhetsmål vara av samma struktur och vara samordnad med årsplan och budgetdokument för att dessa styrande dokument ska bilda en enhet⁶. Det anges också att det verkliga utfallet jämfört med den av fullmäktige fastställda årsbudgeten ska framgå.

Regionfullmäktige beslutade i regionplan 2017 - 2019 om 21 strategiska mål som av regionstyrelsen har uttolkats i 160 framgångsfaktorer jämfört med 89 i årsredovisningen föregående år. Ökningen av antalet framgångsfaktorer beror på att för 2017 har även övriga nämnder använt sig av framgångsfaktorer.

De flesta framgångsfaktorer är av karaktären "att utveckla" eller "att verka för" och är i huvudsak inte mätbara. Utöver framgångsfaktorerna har regionstyrelsen beslutat om 8 aktiva och mätbara mål på vilka man ska ha större fokus på. Därutöver har de fem finansiella mål ur finansplanen 2017 - 2019 återrapporterats i årsredovisningen

Vår bedömning

Enligt rekommendationer så bör återredovisningen av finansiella- och verksamhetsmål vara av samma struktur och vara samordnad med årsplan och budgetdokument för att dessa styrande dokument ska bilda en enhet⁷. Vår bedömning är att arbetet med mål och uppföljning vid målstyrning behöver utvecklas för att underlätta en effektiv målstyrning.

3.1.2 Nämnderna

- *Patientnämnden* har i allt väsentligt fullgjort sitt uppdrag på ett tillfredsställande sätt och uppnått tre av de åtta uppsatta målen. De behöver också göra förbättringar avseende den interna kontrollen, se separat rapport Rev/5/2018.
- *Vårdvalsnämnden* har i allt väsentligt fullgjort sitt uppdrag på ett tillfredsställande sätt och uppnått 25 av de uppsatta 42 målen, se separat rapport Rev/6/2018.
- *Regionala utvecklingsnämnden* rekommenderas att se över rutiner för att föra och hantera protokoll, utveckla rutiner för att styra och följa upp Länstrafikens verksamhet och

⁶ Kommunal redovisningsLag, Kap 4 Förvaltningsberättelse

⁷ Kommunal redovisningsLag, Kap 4 Förvaltningsberättelse

- ekonomi samt säkerställa en tillfredställande kommunikation gentemot bolaget. Nämnden bör också ta fram en rutin som säkerställer att information rörande Stiftelsen Jamtli förs vidare till nämnden samt, att vid behov fatta beslut om att lyfta ärenden av principiell beskaffenhet till regionfullmäktige, se separat rapport Rev/4/2018.
- Gemensamma nämnden för upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter har i allt väsentligt utfört sitt uppdrag på ett tillfredsställande sätt och inom givna ramar, vi ser dock att mötesnärvaron har varit bristfällig på nämndens sammanträden och att rutinen för justering och anslag av protokoll behöver förbättras. Se separat rapport Rev/8/2018.
 - Gemensamma nämnden för Närvård Frostviken har i allt väsentligt utfört sitt uppdrag på ett tillfredsställande sätt. Nämnden behöver förbättra verksamhetsplanering och behöver förbättra måluppfyllnaden. Man redovisar ett underskott på 910 tkr och åtgärder bör vidtas för att komma i ekonomisk balans, se separat rapport Rev/9/2018
 - Gemensamma nämnden för IT-drift och stöd har i allt väsentligt utfört sitt uppdrag på ett tillfredsställande sätt, se separat rapport Rev/7/2018.

3.2 ÅRSREDOVISNINGEN

3.2.1 Förvaltningsberättelsen

Utifrån granskning av förvaltningsberättelsen har vi noterat följande brister:

- **Redogörelse om hur reglering av balanskravet ska ske**

Enligt kommunallagen⁸ ska ett negativt balanskravsresultat regleras under de närmast följande åren. Om balanskravet för ett år är negativt ska det anges när och på vilket sätt man avser att göra regleringen⁹.

Årets resultat enligt balanskravet är -235,8 mkr. Det innebär att det totala ackumulerade underskottet enligt balanskravet efter 2017 uppgår till -1006,8 mkr. Enligt kommunallagen får fullmäktige besluta att en sådan reglering inte ska göras om "det finns synnerliga skäl".

Balanskravet har inte reglerats och en revidering av den långsiktiga utvecklingsplanen planeras att göras under 2018 för att Regionfullmäktige i februari 2019 ska besluta om en plan för att återställa det ackumulerade underskottet och nå god ekonomisk hushållning.

Vår bedömning

Vi anser att det finns behov av att vidta kraftfulla åtgärder för att återställa underskottet och få en ekonomi i balans. I årsredovisningen anges inte på vilket sätt underskottet ska återställas eller när det kommer ske. I årsredovisningen saknas även upplysningar om konkurrensverkets pågående granskning angående upphandlingar från bemanningsföretag som kan resultera i en kostnad för regionen. Det pågår också en tvist mellan regionen och Fjällhälsan om hur det framtida samarbetet ska fungera som det bör upplysas om i årsredovisningen för 2017.

⁸ Kommunallag 8 kap. 5a §

⁹ Lag om kommunal redovisning 4 kap. 4 §

- **Externa lån**

Efter flera års ekonomiska underskott är regionens likviditetssituation beroende av externa lån. Enligt finansplanen ska 100 mkr lånas per år under en treårsperiod och regionen lånade under året 100 mkr för att stärka likviditeten. Det första lånet på 40 mkr ska enligt revers betalas tillbaka 2019-01-22 och planen är att betala tillbaka förfallna lån genom att uppta nya lån. I årsredovisningen framgår det inte hur upptagna lån har använts.

Vår bedömning

Vi bedömer att de kraftiga underskotten inte långsiktigt kan finansieras genom externa lån. I denna allvarliga ekonomiska situation krävs en analys av vilka ekonomiska konsekvenser detta ger i framtiden och hur utrymme för återbetalning av lånen kan skapas samtidigt som återställning enligt balanskravet ska ske.

3.2.2 Måluppfyllelse

Enligt 4 kap. 5 § i Lag om kommunalredovisning ska förvaltningsberättelse innehålla en utvärdering av hur de mål som angivits av fullmäktige har uppnåtts. Utvärdering och bedömning i årsredovisningen har betraktats som en självklarhet och bör rimligen ses som en av de mest grundläggande uppgifterna för en kommunal redovisning.

I årsredovisningen finns en återredovisning av hur måluppfyllnad av regionfullmäktiges 21 strategiska mål bedöms utifrån 160 framgångsfaktorer som regionstyrelsen uttolkat. Återredovisningen är gjord i form av en lägesbeskrivning av aktiviteter som genomförts, pågår eller planeras att genomföras. Få av framgångsfaktorerna är mätbara och det omfattande antalet gör det svårt att få en samlad bild av om fullmäktiges 21 strategiska mål har uppnåtts även om vissa förbättringar av återrapportering kan ses från föregående år. Det saknas en sammanfattande analys av måluppfyllnad samt hur regionstyrelsen anser man genomfört sitt uppdrag.

Framgångsfaktorerna har bedömts och utvärderats i en bilaga till årsredovisning. I årsredovisningen har bedömningarna sammanställts för varje strategiskt mål de är kopplade till.

Ett bekymmer med nuvarande uppföljningsmodell är att uppföljningen ofta stannar vid en summering av hur många framgångsfaktorer som uppnåtts för respektive mål. Ett exempel på detta är uppföljningen av målet om förbättrad psykisk hälsa. I årsredovisningen konstateras att 6 av 7 framgångsfaktorer uppfyller kriteriet för att få "grönt ljus".

Framgångsfaktorerna avseende förbättrad psykisk hälsa handlar genomgående att utveckla eller införa nya metoder, samt samverkan. Grönt ljus innebär att nämnda insatser har genomfört, men säger inget om själva målet uppnåtts. Det finns således inget uttalade om den psykiska hälsan har förbättrats, dvs. själva målet.

Aktiva mål

Förutom uppföljning av framgångsfaktorerna sker också en uppföljning av följande åtta aktiva mål som styrelsen själv har fastställt.

Sammanställning aktiva mål	Mål	Utfall
Andel barn & unga som får ett första besök inom 30 dagar	100%	84%

Minskning av sjukpenningtal hos länets medborgare	Minska 0,8 dagar	
Andel vårdskador ska minska	Mindre än 13%	8%
Minska återinskrivningar	Mindre än 15%	Varierar mellan 14 - 18%
Minska sjukfrånvaro hos medarbetare	6%	5,5%
Minska beroendet av bemaningsföretag	125,6 mkr	190 mkr
Minska nettokostnadsutveckling	Högst 1,4%	4,7%
Tillgänglighet (vårdgaranti)	100%	Varierar mellan 60 - 88%
0:an	100%	88%
7:an	100%	84%
90 dagar till nybesök	100%	60%
90 dagar till behandling	100%	65%

Bedömningen av finansiella mål finns under stycket God ekonomisk hushållning.

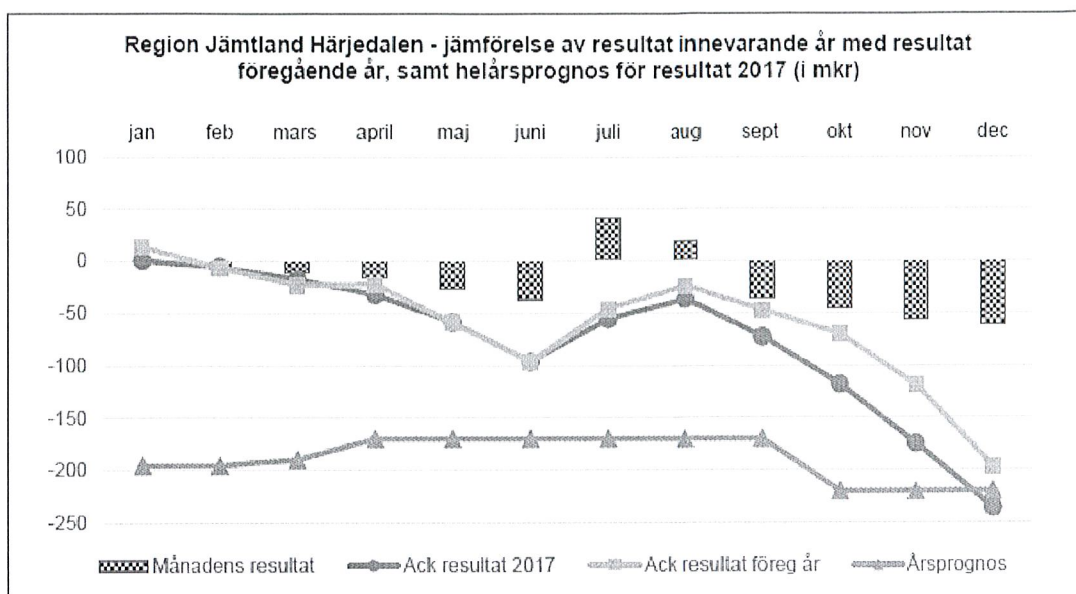
Vår bedömning

Av ovan nämnda beskrivning avseende struktur och uppföljning av mål går det inte att utvärdera måluppfyllelse för alla mål beslutade av regionfullmäktige. Även om vissa förbättringar skett kan vi pga omfattning av framgångsfaktorer och avsaknad av mätbarhet inte uttala oss om måluppfyllnaden. Det saknas en sammanfattande analys och återrapportering av fullmäktiges mål och fortfarande saknas i flera fall mätbara mål. Vi anser att det finns ett behov av att floran av framgångsfaktorer omprövas till förmån av mer konkreta och mätbara mål.

3.2.3 God ekonomisk hushållning

I årsredovisningen bedömer man att regionens överskott behöver vara 80 mkr (2%) för att nå en god ekonomisk hushållning vilket kräver resultatförbättringar på 320 mkr.

I finansplanen 2017 - 2019 budgeterades för ett nollresultat, vilket inte är tillräckligt för att nå en god ekonomisk hushållning. God ekonomisk hushållning innebär att ha en långsiktig ekonomisk utveckling där intäkterna överstiger kostnaderna och att resurser finns för oförutsedda kostnader samt återinvesteringar i verksamheterna. Återställandet av de samlade underskotten som nu passerat 1 miljard ökar kravet på överskott.

Ovanstående bild visar regionens ekonomiska utveckling under 2017 i jämförelse med motsvarande uppgifter för 2016. Under 2017 har det ackumulerade resultatet varit negativt under året och underskottet ökade kraftigt i slutet av året. Negativt resultat har prognostiserats under hela året och årets resultat slutade på -236,1 mkr. Regionen har inte klarat av att återställa tidigare underskott och det totala underskottet uppgår enligt balanskravet till 1006,8 mkr.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningens resultat för 2017 blev -403,6 mkr och 11 av 14 vårdområden redovisar underskott för året varav kirurgi ögon öron (-92,6 mkr) och primärvården (-82,1 mkr). Antalet årsarbetare ökade inom hälso- och sjukvården med 107 under 2017 varav 46 inom primärvården. Kostnaderna för bemanningsföretag ökade med 15,4 mkr till 190 mkr för 2017.

Finansiella mål

Sammanställning av finansiella mål	Utfall 2017	Målvärde
Långsiktigt hållbar ekonomi ¹⁰	-5,7%	-2,7 %
Nettokostnadsutveckling	Lägre än 1,4%	4,7%
Självfinansieringsgrad investeringar	Bättre än -69% (2016)	-115%
Avtalstrohet	91%	90%
Investeringsstak (mkr)	62,2	96

¹⁰ Ekonomiskt resultat efter finansnetto som procentandel av verksamhetens nettokostnader.

Av de finansiella mål som fullmäktige beslutade för 2017 har målen långsiktigt hållbar ekonomi¹¹, nettokostnadsutveckling samt självfinansieringsgrad investeringar ej uppnåtts. Målen med avtalstrohet uppnåddes liksom målet med investeringstak.

Övriga iakttagelser som indikerar brister avseende en god ekonomisk hushållning är:

- **Återlånet** har de senaste åren ökat kraftigt och uppgår för 2017 till ca 3,1 mdr. Med återlån menas att regionen lånar från medarbetarnas pensioner för att finansiera investeringar eller verksamhet. Eftersom pensionsåtaganden är avtalsreglerade påverkas inte dessa. Det kan dock komma att påverka utrymmet för framtida verksamhet.
- **Det ackumulerade underskottet** har under 2017 snabbt ökat till 1006,8 mkr och därmed passerat en miljard.
- **Eget kapital** uppvisar ett negativt värde och har under en sexårsperiod minskat från 686,1 mkr till -311,8 mkr.
- **Externt lån**, 100 mkr har under året upptagits för att klara likviditeten.
- **Ökad arbetad tid** motsvarande 130 årsarbetskrafter samtidigt som kostnaderna för hyrpersonal ökar.

Vår bedömning

Viktiga finansiella mål för att nå god ekonomisk hushållning och ekonomi i balans uppnåddes inte och visar på kraftiga avvikelser.

Vår bedömning är att styrelsen inte verkställt sitt uppdrag om att uppnå en god ekonomisk hushållning. Finansiella mål för långsiktig hållbar ekonomi och nettokostnadsutveckling samt självfinansieringsgrad för investeringar avviker från målen och har inte uppnåtts. Det ekonomiska resultatet avviker från budget och hälso- och sjukvårdsförvaltningen redovisar fortsatt kraftiga underskott, det egna kapitalet är negativt och det ackumulerade underskottet uppgår till 1006,8 mkr.

Det saknas i årsredovisningen en analys och beskrivning om varför viktiga finansiella mål beslutade av fullmäktige inte har uppnåtts och konkreta åtgärder för att uppfylla målen har inte beskrivits.

3.3 RÄKENSKAPERNA

Vi har granskat årsredovisningen, räkenskaperna, rutiner i bokslutsprocessen genom dokumentstudier, inhämtande och analys av muntliga och skriftliga rutinbeskrivningar, bokslutsspecifikationer, stickprov av verifikationer och tillgångsredovisningen av regionens hjälpmedel. Granskningen har i tillämpliga delar planerats och genomförts enligt International Standards on Auditing (ISA) och löpande dialog med ekonomiavdelningen.

¹¹ Ekonomiskt resultat efter finansnetto som procentandel av verksamhetens nettokostnader.

3.3.1 Tillgångsredovisning av hjälpmedel

Liksom tidigare år gör regionen avsteg från RKR:s rekommendationer angående anläggningstillgångar. Hjälpmedel mellan 1000 kr och ett halvt prisbasbelopp redovisas som tillgång på balansräkning och skrivs av under en avskrivningstid istället för att kostnadsföras. Metoden motiveras av att avskrivningar matchar intäkter från uthyrning och upplysning om detta finns i årsredovisningen.

3.3.2 Anläggningstillgångar

En fördjupad granskning av rutiner för hantering av regionens anläggningsregister har genomförts. Granskningen visade att rutiner för inköp av anläggningar finns och är kända, men att anvisningar för avyttringar och utrangering inte finns i dagsläget. Någon löpande inventering av regionens anläggningar har inte skett. I granskningen noterades även att anläggningsregistret saknar märkning och platsangivelser, vilket försvårar att identifiera anläggningarna.

3.3.3 Oklart värde av fondobligation

I granskning av finansförvaltningen¹² lyftes regionens innehav av den fondobligation vars rating sänkts till en nivå som medför att placeringen ligger utanför regionens kreditlimiter enligt placeringsreglemente för förvaltning av pensionsmedel. Obligationens bokförda värde är ca 200 mkr, men enligt revisionsrapporten gjord av EY är obligationens marknadsvärde ytterst osäkert. Styrelsen har beslutat att behålla obligationen till förfall löptiden ut och risken med obligationens värde kvarstår tills löptidens förfall i mars 2019.

För mer information från granskning av räkenskaperna, se rapporten granskning av räkenskaperna.

4. ANSVARIG FÖR GRANSKNINGENS GENOMFÖRANDE

Östersund den 23:e mars 2018

Leif Gabrielsson
Revisionsdirektör

¹² REV/25 /2015